

Налаштовуємось на роботу з дітьми

Якщо необхідно подолати свій тривожний настрій перед уроком, то доречно декілька разів промовити подумки такі твердження:

1. Я ґрунтовно підготувався до заняття.
 2. Я спокійний.
 3. Настрій у мене хороший, бадьорий.
 4. Я продумав усі компоненти уроку.
 5. Добре знаю всіх учнів, вони дисципліновані, уважні, з повагою ставляться до мене.
 6. Я дібрав цікавий матеріал і зможу заінтригувати ним школярів.
 7. Мені легко з учнями.
 8. Я цілком володію собою.
-

ПОРАДИ БУВАЛЬЦЯ.

Оптимізація спілкування з учнями

1. Поява в класі — бадьора, упевнена, енергійна.
2. Загальне самопочуття в початковий період спілкування — бадьоре, упевнене.
3. Наявність комунікативного настрою: яскраво виражена готовність до спілкування.
4. Енергійний прояв комунікативної ініціативи, емоційна налаштованість на діяльність, прагнення передати цей стан класу.
5. Створення на уроці необхідного емоційного налаштування.
6. Органічне управління власним самопочуттям під час уроку й спілкування з дітьми (рівний емоційний стан, здатність до управління самопочуттям, незважаючи на складні обставини, зміни настрою).
7. Продуктивність спілкування.
8. Управління спілкуванням: оперативність, гнучкість, відчуття власного стилю спілкування, уміння організувати єдність спілкування й методу впливів.

9. Мовлення (яскраве, образне, емоційно насичене, висококультурне).
10. Міміка (енергійна, яскрава, педагогічно доцільна).
11. Пантоміміка (виразна, адекватна до жестикуляції, пластична образність, емоційна насиченість жестів).

Заздалегідь з'ясуй, у якому кабінеті передбачено розкладом проведення заняття (особливо, якщо це пов'язано із замінами уроків).

У кожному класі добери собі помічників, які під твоїм керівництвом готували б до уроків необхідне навчальне приладдя (своєчасно занести демонстраційні та розкласти роздавальні матеріали, прилади тощо).

Під час перерви добери все потрібне для конкретного уроку, компактно склади його.

Оглянувши себе перед дзеркалом, після першого дзвінка на урок залишай учительську та прямуй до класу.

Почекай другого дзвінка, дай змогу зайти до класної кімнати всім учням.

Журнал, зошит, підручник тримай у лівій руці, а правою — відчиняй двері. Твоя фігура має з'явитися в отворі дверей на повний зріст. Не обертаючись, правою рукою за своєю спиною зачини двері.

На твоєму обличчі має бути вираз задоволення і ледь помітна посмішка, адже ти повинен демонструвати радість від зустрічі з вихованцями.

Упевненим кроком підійди до робочого стола, упродовж 2—3 секунд уважно оглядай клас, щоб охопити всіх учнів і психологічно налаштувати їх на навчальну діяльність.

Зайшовши до класу, привітайся.

Пам'ятай про необхідність дотримання санітарно-гігієнічних вимог

1. Перед початком уроку (під час перерви) потрібно добре провітрити класну кімнату (відчинити вікно, двері).
2. Упродовж уроку має забезпечуватися постійне надходження свіжого повітря через відчинену кватирку чи фрамугу (якщо немає достатньої вентиляції).
3. Стеж за правильністю пози учнів за партою. Це сприяє правильному диханню й кровообігу, а отже, і доступу насиченої киснем крові до мозку.
4. Якщо помітиш, що школярі, довго займаючись одним видом розумової праці, стомилися (розсіяна увага, знижена дисци-

пліна, позіхання), залучи їх до іншого виду діяльності, що зумовить залучення до роботи іншої частини кори головного мозку.

- Через 25—30 хвилин від початку навчальних занять забезпеч можливість для активного відпочинку всіх учнів. Найкраще цьому сприяють фізкультурні паузи.

Топ-двадцятка корисних порад

- Умій радіти маленьким успіхам своїх учнів і співпереживати їхнім невдачам.
- Ти дуже близька людина для свого учня. Намагайся, щоб він був завжди відкритий для тебе. Стань йому другом і наставником.
- Не бійся зізнатися у своєму незнанні якогось питання. Разом з учнем шукай відповідь на нього. Запевни учня в його успіху. Тоді багато вершин для нього стануть не такими нездоланими.
- Не вимагай на уроці «ідеальної дисципліни». Не будь авторитарним. Пам'ятай: урок — це частина життя дитини. Учень не повинен бути скутим і затиснутим. Формуй в учневі особистість — відкрити, захоплену, здатну творити, усесторонньо розвинену.
- Прагни до того, щоб твої уроки не стали шаблонними, проведеними «за трафаретом». Хай на уроках здійснюються відкриття, народжуються істини, підкорюються вершини, тривають пошуки.
- Кожна зустріч з учителем для батьків повинна стати корисною і результативною, кожні батьківські збори — озброїти їх новими знаннями з педагогіки, психології, процесу навчання.
- Входь до класу посміхаючись. Зустрічаючись з учнями, зазирни кожному в очі, дізнайся його настроїв і підтримай, якщо він сумує.
- Неси дітям добру енергію і завжди пам'ятай, що «учень — це не ємність, яку необхідно наповнити, а факел, що потрібно запалити».
- Пам'ятай: низькі оцінки дуже шкідливі для формування характеру. Не захоплюйся ними, шукай шляхи подолання невдачі.
- Кожен твій урок повинен бути хай маленьким, але кроком уперед, до пізнавання нового, невідомого.
- Учень в навчанні завжди повинен долати труднощі, адже тільки вони розвивають здібності, необхідні для їх подолання.

- Умій визначити «планку» труднощів для учнів: вона не повинна бути завищеною або заниженою.
12. Навчай своїх учнів трудитися. Не шукай легкого шляху в навчанні, але пам'ятай, як важливо підтримати, підбадьорити, перебувати поряд у важкій ситуації. Відчувай, де потребуються твої плече, знання, досвід.
 13. Якщо розмірковуєш над тим, який обрати бал із двох,— не сумнівайся, постав вищий. Повір у дитину, дай їй крила та надію.
 14. Не приховуй від дітей своїх добрих почуттів, але пам'ятай: ти не повинен виокремлювати когось, роблячи його «мазунчиком».
 15. Намагайся побачити в кожній дитині призначене їй, і розвину в ній те приховане, про що вона і не підозрює.
 16. Пам'ятай: дитині повинно бути цікаво на уроці. Якщо цікаво, тоді дитина стає уважною.
 17. У спілкуванні з батьками своїх учнів пам'ятай, що їхні діти — найдорожче для них у житті. Будь розумним і тактовним. Знаходь потрібні слова. Намагайся не образити і не принизити їхньої гідності.
 18. Вибачся, якщо був неправий. Твій авторитет в очах учнів тільки підвищиться. Будь терплячим до їхніх помилок.
 19. Живи з дітьми повним життям. Радій і засмучуйся разом із ними. Захоплюйся і дивуйся. Жартуй і наставляй. Учи бути нетерплячими до брехні та насильства. Учи справедливості, завзятості, правдивості.
 20. Будь завжди витриманим, терплячим, урівноваженим.

ПОРАДИ БУВАЛЬЦЯ.

«Поради про все»

- Постійно пам'ятай про те, що учень, який сидить у класі перед тобою,— особистість, яку ти повинен навчати.
- Визнач для себе кілька важливих моментів і неухильно їх виконуй:
 - починай урок завжди вчасно;
 - завжди будь готовим до уроку, чого б це тобі не коштувало;
 - приходь у клас хоча б за 15 хвилин до дзвінка, щоб устигнути перевірити стан кабінету, готовність дошки, учнів; зробити записи в журналі; відповісти на можливі запитання учнів; самому щось сказати та ін.;
 - обов'язково записуй на дошці тему уроку й домашнє завдання, простеж, щоб усі учні записали його в щоденники.
- Учися розподіляти увагу, щоб на будь-якому етапі уроку утримувати в полі зору весь клас, устигнути запитати учня, якщо він відволікається або розмірковує про щось своє.

- Не зневажай записами на дошці, навіть простенькими кресленнями, малюнками, тому що учень, яким би неухважним він не був, обов'язково перепише з дошки в зошит.
- У будь-який спосіб домагайся уваги учнів на уроці:
 - цікавим поясненням, досвідом, запитанням (працює мимовільна увага);
 - коментуванням розв'язання завдання з місця, без запису на дошці;
 - уміло застосовуй на уроці слово «Увага!», але не зловживай ним. Учням потрібно обов'язково спочатку сказати, яку важливу роль на уроці відіграє це слово: якщо вчитель вимовив: «Увага!» — отже, учень повинен зосередити увагу на вчителеві, чим би він не займався до цього.
- Не бійся вчитися у своїх колег та учнів, на семінарах та курсах, за книгами і журналами. Не жалій себе!
- Відвідуй уроки своїх колег, особливо в тих класах, де справи найгірші. Ти знайдеш відповіді на багато питань, що турбують тебе.
- Візьми собі за правило: до підготовки кожного уроку ставитися творчо, вносити в кожний родзинку. Не так уже це й важко, варто тільки виявити бажання. Психологічні дослідження свідчать, що причаровувати серця дітей можуть тільки ті вчителі, які працюють творчо й із захопленням. Творчість учителя повинна бути постійною, щоденною, невичерпною. І це не подвиг, а норма педагогічної праці.
- Докладно розроби конспекти одного або кількох уроків. Нехай вони відрізнятимуться від звичайних: формою уроку, методами, насиченістю, цікавою інформацією, дослідями тощо.
- Не жалкуй часу на написання гарного докладного конспекту уроку: у майбутньому заощадиш багато часу. Працюючи над конспектом, використай свої позначення. Наприклад, червоним кольором записуй тему уроку, питання до учнів; зеленим — записи за дослідями і демонстраціями; умовними позначками — те, що необхідно продиктувати учням, що зафіксувати на дошці, та ін.
- Запам'ятай: «Обіцяв — зроби!»
- Готуючись до уроку, краще розв'язувати завдання на окремих картках, причому завдання з одного задачника — на картках одного кольору, з підручника — на картках інших кольорів (різнокольорові картки виготуй із обкладинок старих зошитів). Так створиться гарна картотека — розв'язник. Це дуже зручно.
- Обов'язково виписуй методичні журнали й газети, і відразу почни вести картотеку статей.
- Готуючись до кожного уроку, визнач мінімальний набір найголовніших запитань і понять, тримай їх у полі зору учнів весь урок. Аналогічно

в кожній темі визнач основні поняття й багаторазово їх повторюй протягом усієї теми.

- Використай на уроках принцип Ходжі Насреддіна: «Нехай ті, які знають, розкажуть тим, які не знають».

Щоденні правила ефективної педагогіки

- Учитель — не джерело знань на уроці, а організатор уроку й помічник дітей.
- Дитина повинна знати, навіщо їй це, тобто мету заняття обов'язково формулюй на уроці разом із учнями і нехай вона буде цікавою дітям.
- Позбався у своєму лексиконі слів: «помилкова відповідь»; «неправильно». Замість цього постійно звертайся до всіх: «Пропоную обговорити...», «А як ви гадаєте?..», «Я вважаю, що... але, можливо, помиляюся...».
- Жодних монологів на уроці! Тільки діалог, живий, у якому беруть участь усі.
- На кожному уроці — робота в групах, парах, четвірках, великих групах. Учимося спілкуватися, сперечатися, обстоювати свою думку, просити про допомогу або пропонувати її.
- Найголовніше — емоційне налаштування вчителя, який уміло володіє собою і навчає цього дітей.
- Якщо після уроку в дитини не залишилося жодних питань, їй немає про що поговорити з товаришами або з учителем, нічого не хочеться розповісти тим, хто не був з нею на уроці, — отже, навіть якщо урок і був, на думку вчителя, проведений належним чином, проте в пам'яті дитини він не залишив жодного сліду.